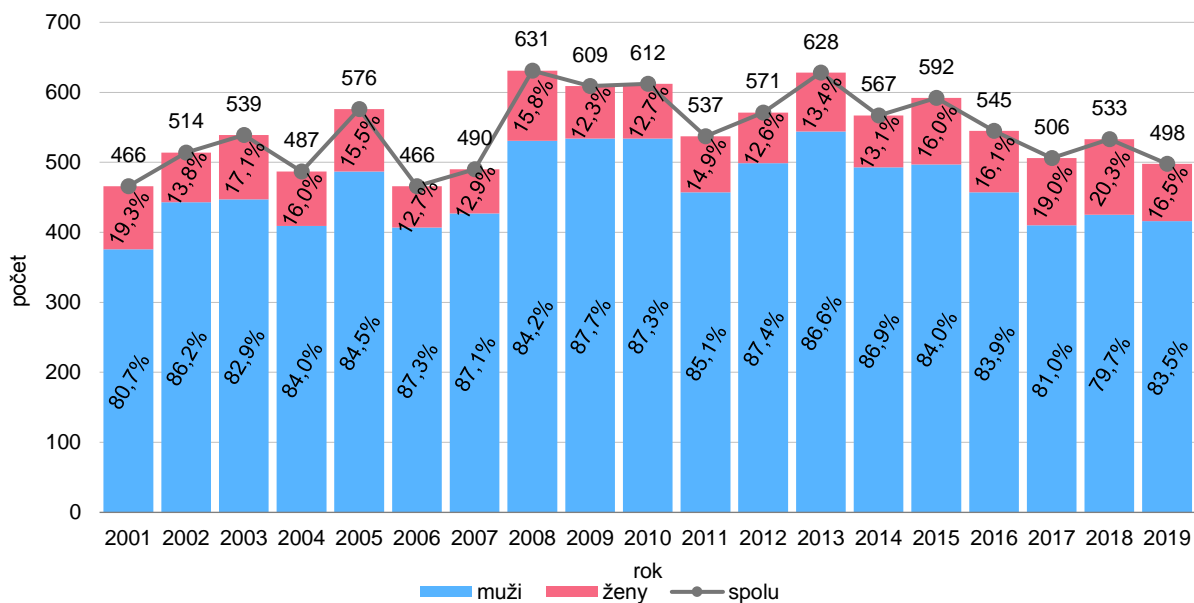

Samovraždy a samovražedné pokusy v Slovenskej republike 2019

Údaje o počte samovrážd a samovražedných pokusov sú získavané štatistickým zisťovaním MZ SR *Hlásenie príčin a okolností úmyselného sebapoškodenia ZS (MZ SR) 2-12*, ktorého zber a spracovanie vykonáva Národné centrum zdravotníckych informácií. Samovraždy hlásia príslušné **pracoviská súdneho lekárstva Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou**. Pokus o samovraždu hlásia **poskytovatelia zdravotnej starostlivosti s útvaram s odborným zameraním psychiatria, gerontopsychiatria, detská psychiatria**, pričom hláseniu podlieha osoba, ktorá sa pokúsila o samovraždu a ktorej bola poskytnutá zdravotná starostlivosť v psychiatrických útvaroch zdravotníckych zariadení.

V Slovenskej republike bolo v roku 2019 spáchaných **498 dokonaných samovrážd** (9,1 osoby na 100 000 obyvateľov), čo je o 35 menej ako v predchádzajúcom roku a z hľadiska vývoja od roku 2008 ide o najnižší počet (G 1). V sledovanom období prevažovali samovraždy mužov (83,5 %) nad samovraždami žien (16,5 %).

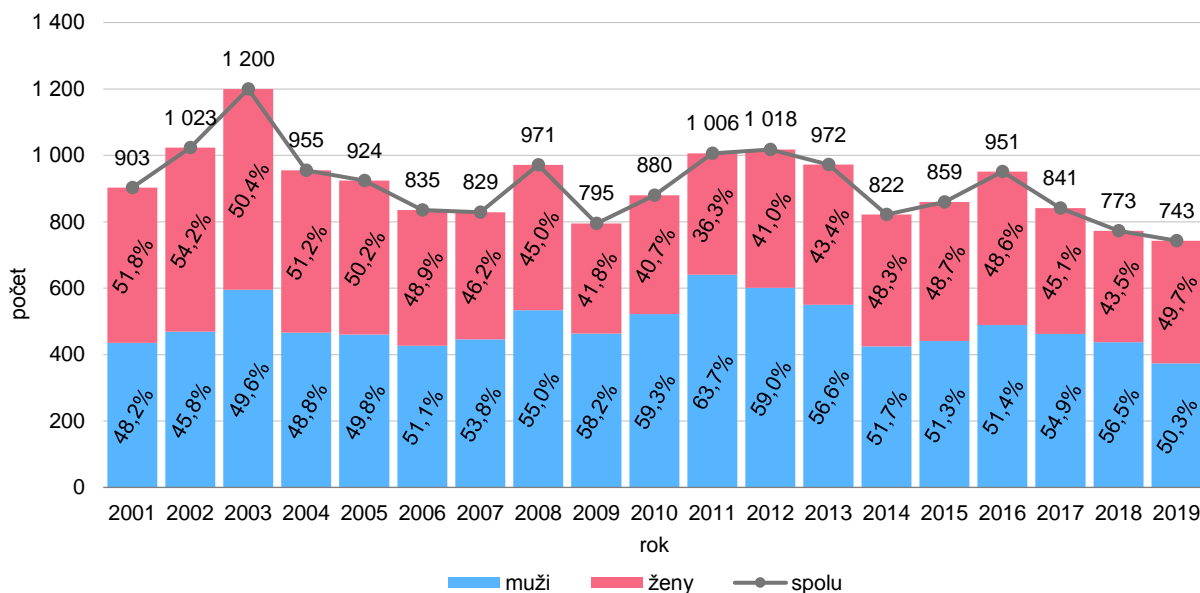
G 1 Vývoj počtu samovrážd podľa pohlavia

V publikačných tabuľkových výstupoch (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 1 (hárok T1).

Samovražedných pokusov bolo v roku 2019 hlásených **743 prípadov**, čo je najmenší počet od roku 2001 (G 2). Od roku 2006 zaznamenávame pri pokusoch prevahu mužov s najvýraznejším rozdielom v roku 2011 (o 75,6 %) a najnižším rozdielom v sledovanom roku 2019 (o 1,4 %). Počet pokusov mužov bol najnižší za obdobie rokov 2001 – 2019, keď oproti minulému roku klesol o 63 prípadov a za priemerom za sledované obdobie (486) zaostáva o 112 pokusov. Počet pokusov žien stúpol oproti minulému roku o 33 pokusov.

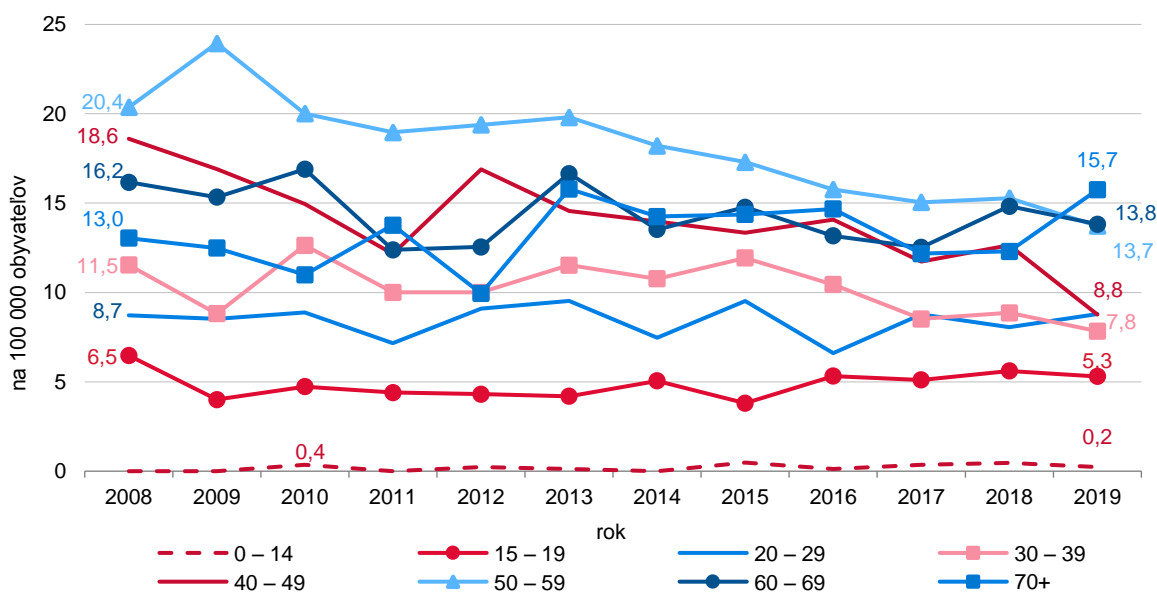
G 2 Vývoj počtu samovražedných pokusov podľa pohlavia

V publikačných tabuľkových výstupoch (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 2 (hárok T1).

Vývoj počtu samovrážd podľa vekových skupín v prepočte na 100 000 obyvateľov zobrazuje G 3. Kým v roku 2008 evidujeme 11,7 prípadov na 100 000 obyvateľov, v roku 2019 to bolo 9,1 prípadov. V rokoch 2008 – 2019 pozorujeme jednoznačný trend poklesu samovrážd u 50 – 59-ročných. Až do roku 2018 bol v tejto vekovej skupine najvyšší výskyt samovrážd. Za rok 2019 vykonali najviac samovrážd 70- a viacročné osoby 15,7 na 100 000 obyvateľov (o 3,4 osoby viac ako v roku 2018). Mierny rast bol aj v skupine 20 – 29-ročných. V ostatných vekových skupinách počet samovrážd medziročne klesol, najvýraznejšie u 40 – 49-ročných (o 3,9 osoby). Vývoj počtu samovrážd podľa pohlavia je uvedený v [publikačných tabuľkových výstupoch](#) na hároku T2.1.

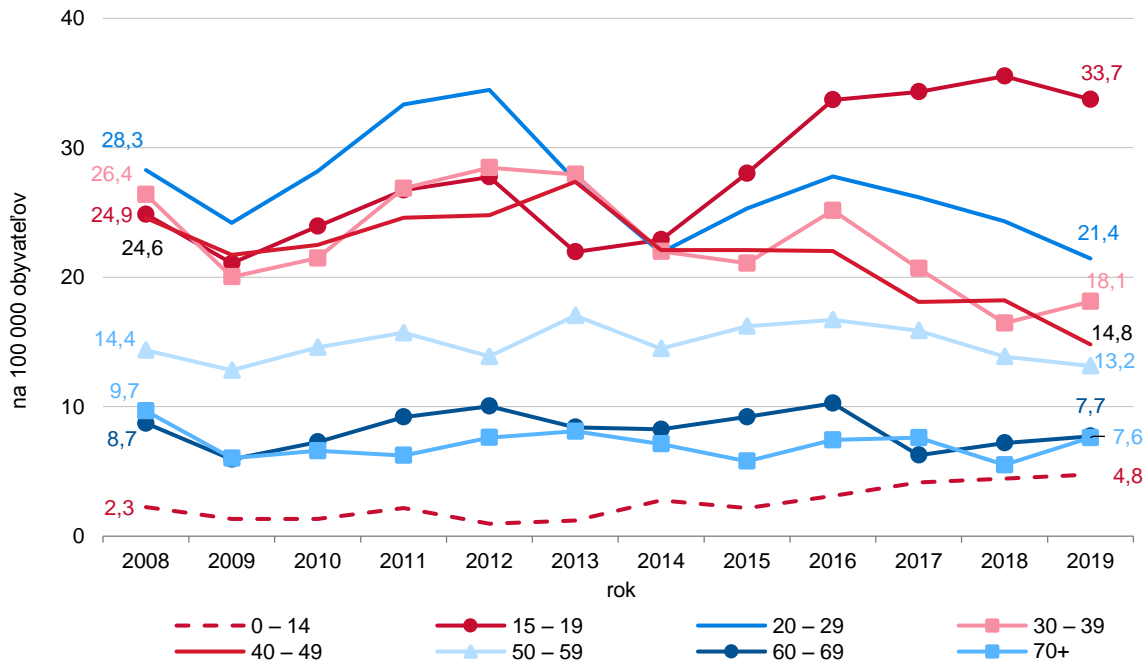
G 3 Vývoj počtu samovrážd podľa vekových skupín

V publikačných tabuľkových výstupoch (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 3 (hárok T2.1).

Počet **samovražedných pokusov** podľa **vekových skupín** (G 4) v prepočte na 100 000 obyvateľov bol v roku 2019 opätovne najvyšší u mladistvých vo veku 15 – 19 rokov (33,7/100 000). Oproti roku 2008 klesol ich počet vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 15 – 19-ročných mladistvých a detí do 14 rokov. Výrazný rastúci trend samovražedných pokusov 15 – 19-ročných pozorujeme hlavne u žien (nárast z 28,6 v roku 2008 na 45,9 v roku 2019 po prepočítaní na 100 000 žien danej vekovej skupiny). Vývoj počtu samovražedných pokusov podľa pohlavia je uvedený v [publikačných tabuľkových výstupoch](#) na hárku T2.2.

G 4 Vývoj počtu samovražedných pokusov podľa vekových skupín

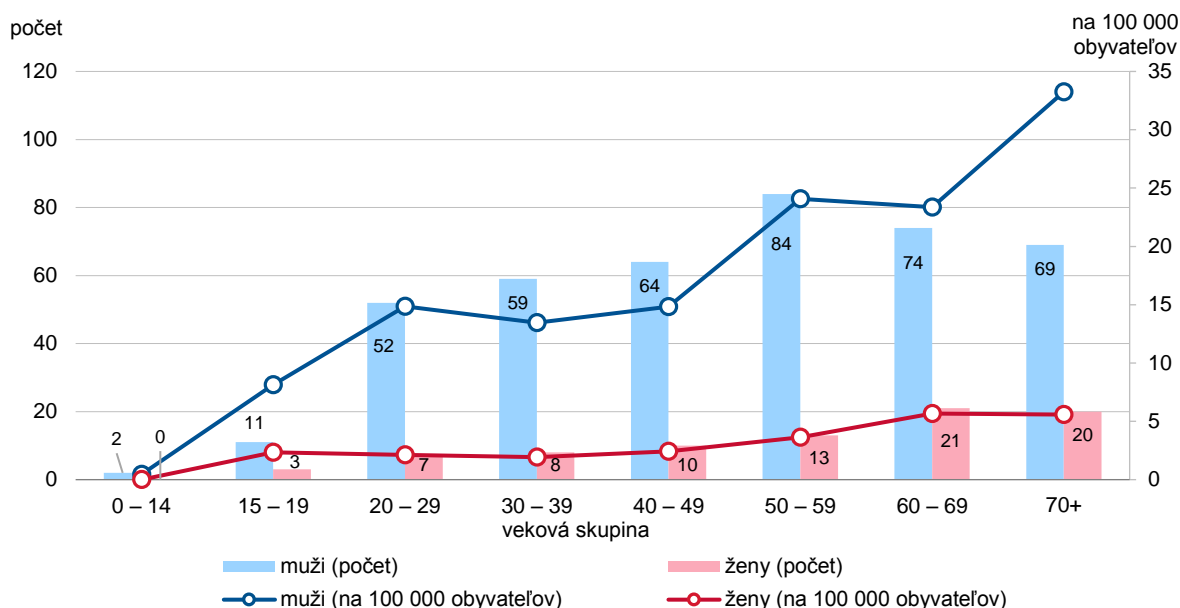

V publikačných tabuľkových výstupoch (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 5 (hárok T2.2).

Najviac **samovrážd na základe hodnotenia absolútneho** počtu prípadov v roku 2019 spáchali muži vo vekovej kategórii 50 – 59 rokov (20,2 %), 60 – 69 rokov (17,8 %) a 70 + (16,6 %). Pri hodnotení údajov prepočítaných na počet mužov danej vekovej skupiny bolo najviac samovrážd mužov vykonaných u seniorov vo veku 70 + (33,2/100 000). Dokonaných samovrážd u žien bolo najviac vo veku 60 – 69 rokov (25,6 %), 70 + (24,4 %) a 50 – 59 (15,9 %), rovnaké poradie bolo aj po prepočte na počet žien vo vekových skupinách (G 5).

Vo vekovej skupine detí do 14 rokov vykonali 2 samovráždy chlapci a žiadne dievča. V skupine mladistvých vo veku 15 – 19 rokov to bolo 14 samovrážd (11 chlapcov a 3 dievčatá). Medziročne sú to dva prípady dievčat menej u detí do 14 rokov a v skupine mladistvých vo veku 15 – 19 rokov o jedno dievča menej.

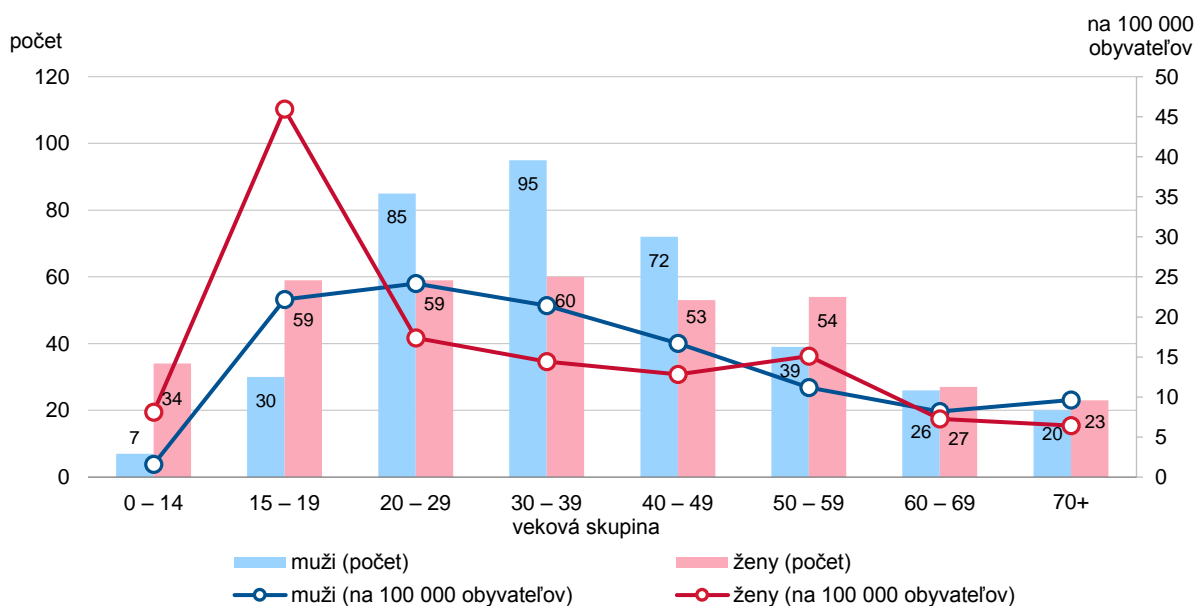
G 5 Samovraždy podľa vekových skupín a pohlavia

V publikačných tabuľkových výstupoch (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 12 (hárok T6.1).

Samovražedných pokusov bolo u mužov najviac vo veku 30 – 39 rokov (25,4 %), nasledovali muži vo veku 20 – 29 rokov (22,7 %) a 40 – 49 rokov (19,3 %). Samovražedných pokusov žien bolo najviac vo veku 30 – 39 rokov (16,3 %) nasledovali mladé ženy vo veku 15 – 19 rokov a ženy vo veku 20 – 29 rokov (zhodne po 16,0 %). Deti do 14 rokov sa pokúsili o samovraždu 41-krát (7 chlapcov a 34 dievčat) a mladiství od 15 do 19 rokov 89-krát (30 chlapcov a 59 dievčat) (G 6). V porovnaní s rokom 2018 bolo u detí do 14 rokov o 3 prípady viac a u mladistvých vo veku 15 – 19 rokov o 6 prípadov menej (chlapcov o 10 menej a dievčat o 4 viac).

G 6 Samovražedné pokusy podľa vekových skupín a pohlavia

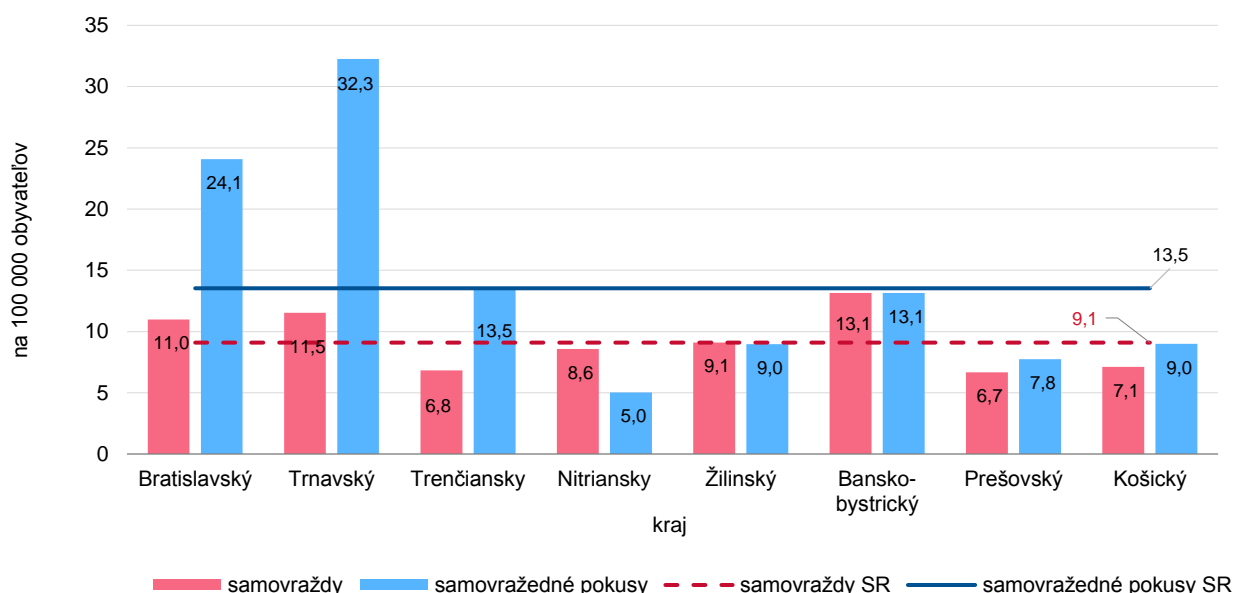
V publikačných tabuľkových výstupoch (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 13 (hárok T6.2).

V prepočte na 100 000 obyvateľov daného pohlavia a vekovej skupiny bolo v roku 2019 u mužov najviac pokusov vykonaných vo veku 20 – 29 rokov (24,8/100 000), 15 – 19 rokov (22,2/100 000) a 30 – 39 rokov (21,7/100 000). Najviac pokusov u žien bolo vo veku 15 – 19 rokov (45,9/100 000) a s výrazným odstupom nasledovali ženy vo veku 20 – 29 rokov (18,0/100 000).

Podľa územia trvalého bydliska počet samovrážd presahoval celoslovenský priemer (9,1/100 000) v Banskobystrickom (13,1/100 000 obyvateľov kraja), Trnavskom (11,5/100 000) a Bratislavskom kraji (11,0/100 000).

Samovražedné pokusy prevyšovali celoslovenskú úroveň (13,5/100 000) v Trnavskom (32,3/100 000) a Bratislavskom kraji (24,1/100 000). Výrazný medzoročný nárast pokusov v prepočte na 100 000 obyvateľov nastal v Banskobystrickom kraji (o 6,1 prípadov).

G 7 Úmyselné sebapoškodenia podľa územia trvalého bydliska

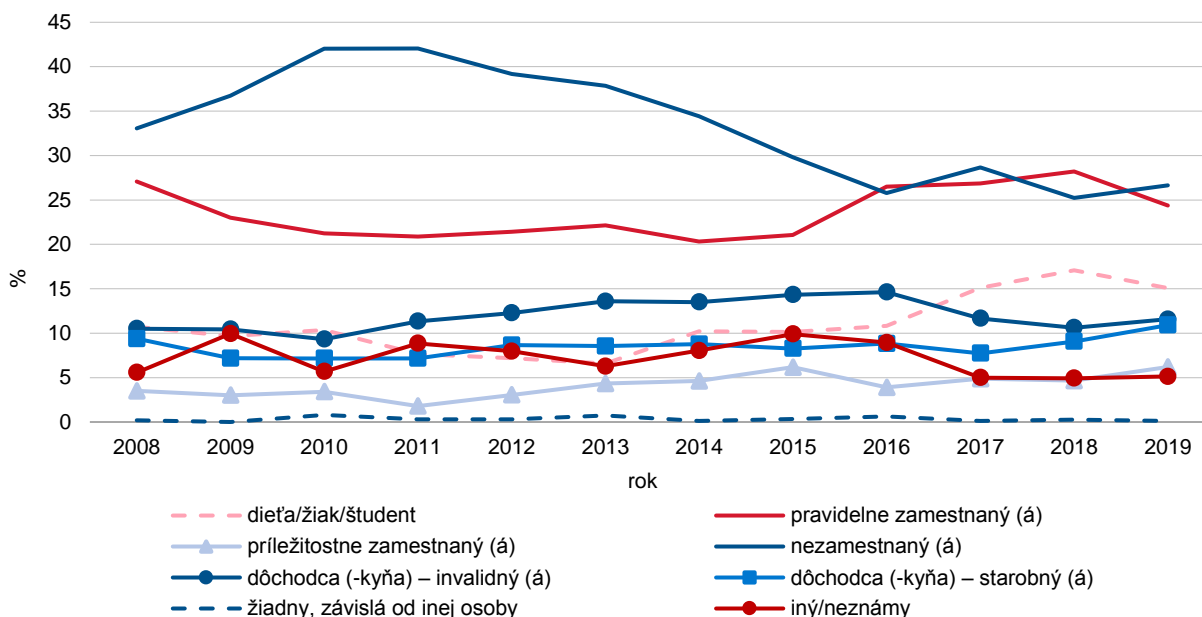

V publikačných tabuľkových výstupoch (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 13 (hárok T6.2).

Informácie o sociálnom a ekonomickom začlenení osôb a tiež o motíve ich činu sú k dispozícii prevažne za pacientov po samovražedných pokusoch. Podľa pracovného stavu (G 8) mali najväčší podiel pokusov nezamestnaní (198 pokusov; 26,6 %) a pravidelne zamestnaní (181 pokusov; 24,4 %). Od roku 2017 majú mierne stúpajúcu tendenciu samovražedné pokusy starobných dôchodcov (o 3,2 perc. bodu).

Podľa vzdelania mali najčastejšie pokusy muži so stredným vzdelaním bez maturity (132 pokusov; 36,1 %) a ženy so stredným vzdelaním s maturitou (103 pokusov; 27,9 %).

G 8 Vývoj podielu samovražedných pokusov podľa pracovného stavu

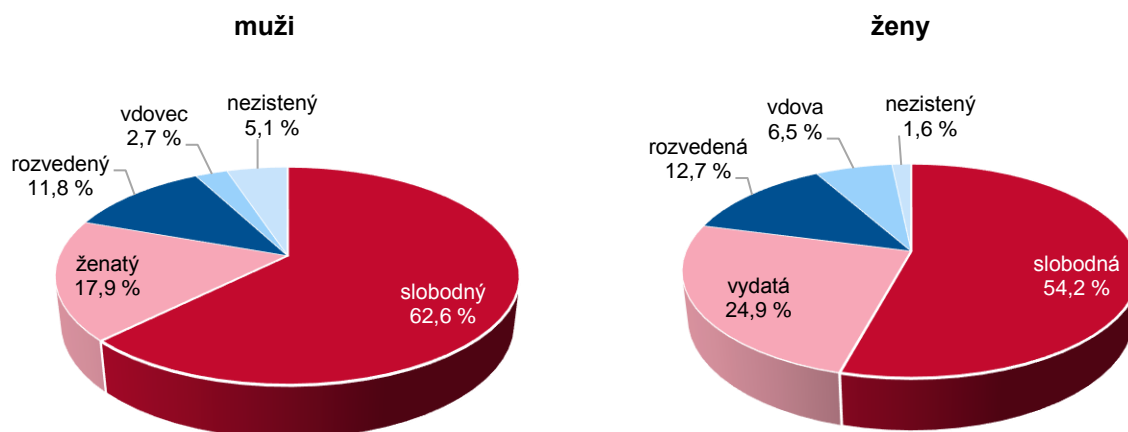

V publikačných tabuľkových výstupoch (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 14 (hárok T8).

Podľa rodinného stavu osôb pri samovražedných pokusoch prevažovali slobodní muži (62,6 %) zväčša vo veku 20 – 29 rokov (32,1 %), nasledovali ženatí muži (17,9 %) prevažne vo veku 40 – 49 rokov (26,9 %).

Rovnako u žien prevažovali slobodné (54,2 %) zväčša vo veku 15 – 19 rokov (29,0 %), nasledovali vydaté ženy (24,9 %) prevažne vo veku 50 – 59 rokov (27,2 %).

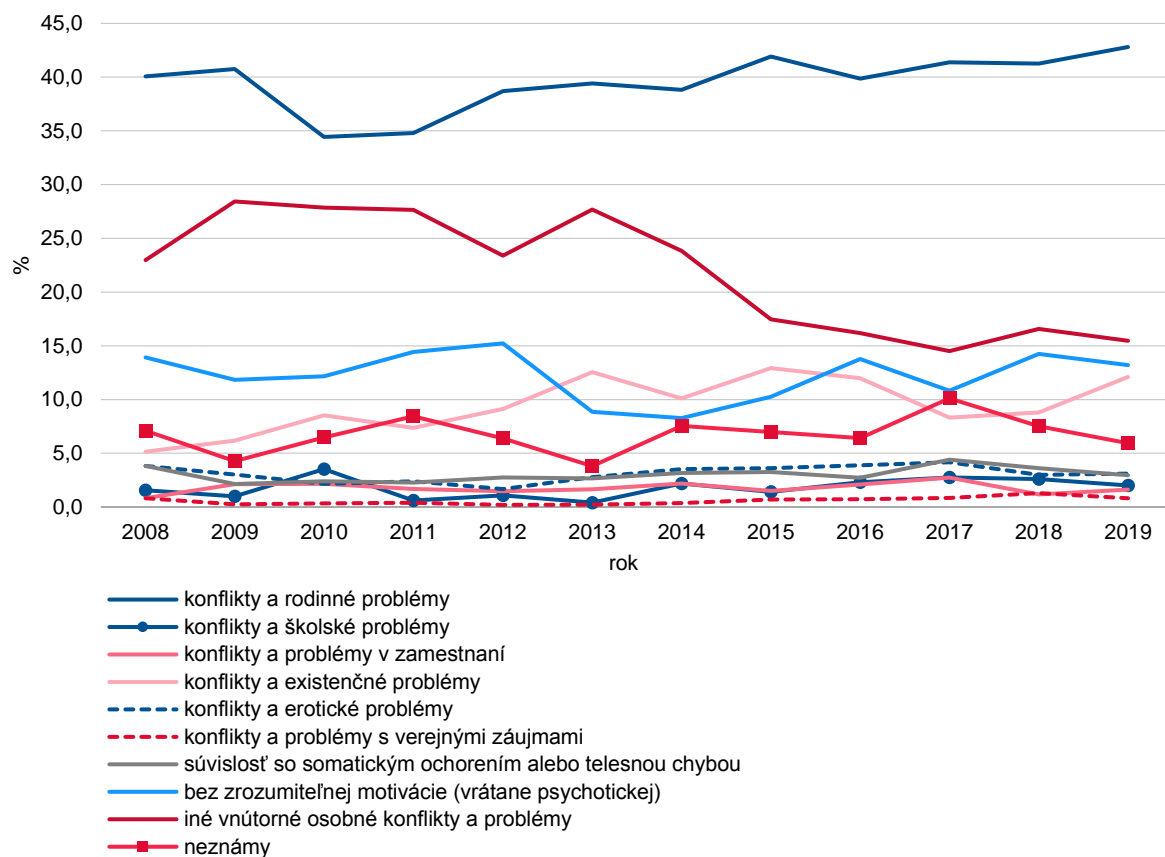
G 9 Samovražedné pokusy podľa rodinného stavu a pohlavia

V publikačných tabuľkových výstupoch (xls, ods) sú tieto grafy uvedené pod označením G 15 a G 16 (hárok T10.2).

Motívom činu samovražedných pokusov boli predovšetkým konflikty a rodinné problémy (42,8 %), z hľadiska pohlavia bol ich podiel vyšší u žien (48,0 %). Iné vnútorné a osobné konflikty boli druhou najčastejšou príčinou vykonania činu. Kým v rokoch 2009 – 2013 predstavovali podiel na pokusoch v priemere 26,3 %, od roku 2013 podiel postupne klesal a v roku 2019 boli dôvodom samovražedného pokusu v 15,5 % prípadov. Existenčné problémy boli motívom u 12,1 % osôb, od roku 2008 vzrástol ich podiel o 7,0 per. bodu (G 10).

G 10 Vývoj podielu samovražedných pokusov podľa motívu činu

V publikačných tabuľkových výstupoch (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 17 (hárok T15).

Najčastejším spôsobom vykonania samovraždy u mužov aj žien bolo *obesenie, zaškrtenie a zadusenie* (spolu 61,4 %; muži 65,6 %; ženy 40,2 %), prítomnosť alkoholu alebo návykovej látky bola v 43,5 % prípadov. Nasledoval *skok z výšky* (spolu 15,3 %; muži 11,5 %; ženy 34,1 %), s prítomnosťou alkoholu v 22 % prípadov.

Najčastejším **samovražedným pokusom** u mužov bolo v 31,0 % prípadov *poškodenie ostrým predmetom* a následne v 15,2 % prípadoch samopoškodenie *antiepileptikami, sedatívami, hypnotikami, antiparkinsonikami a psychotropnými liekmi nezatriedenými inde*, ktoré je zároveň najčastejšie nedokonané poškodenie u žien (39,8 %) a naopak druhým najčastejším poškodením u žien bolo *poškodenie ostrým predmetom* (25,2 %).

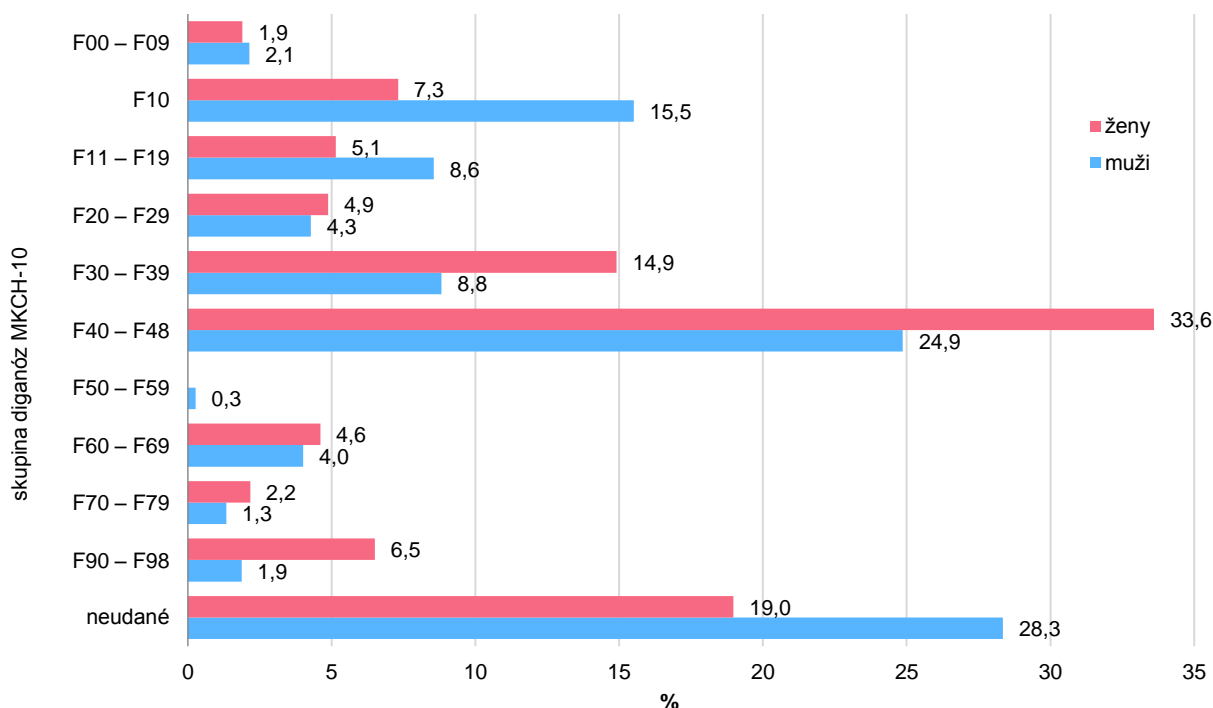
Alkohol alebo návyková látka bola pri samovraždách prítomná v 38,4 % prípadov a pri samovražedných pokusoch v 44,3 % prípadov.

Psychiatrická diagnóza bola pri pokusoch o samovraždu zistená v 76,3 % prípadov. Najčastejšie stanovenou skupinou diagnóz boli *neurotické, stresom podmienené a somatoformné poruchy (dg. F40 – F48)* u mužov aj žien. U mužov nasledovali *poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím alkoholu (dg. F10)* a u žien *afektívne poruchy (dg. F30 – F39)*.

V skupine *neurotických, stresom podmienených a somatoformných porúch (F40 – F48)* bol u mužov zaznamenaný najväčší medziročný pokles (-31,6 %; - 43), naopak u žien najväčší medziročný nárast (+9,7%, +11).

V 63,4 % samovražedných pokusov išlo o prípady osôb, ktoré v minulosti podstúpili psychiatrickú liečbu.

G 11 Podiel samovražedných pokusov podľa skupiny psychiatrických diagnóz

V publikačných tabuľkových výstupoch (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 22 (hárok G22_23).

Skupiny diagnóz MKCH-10:

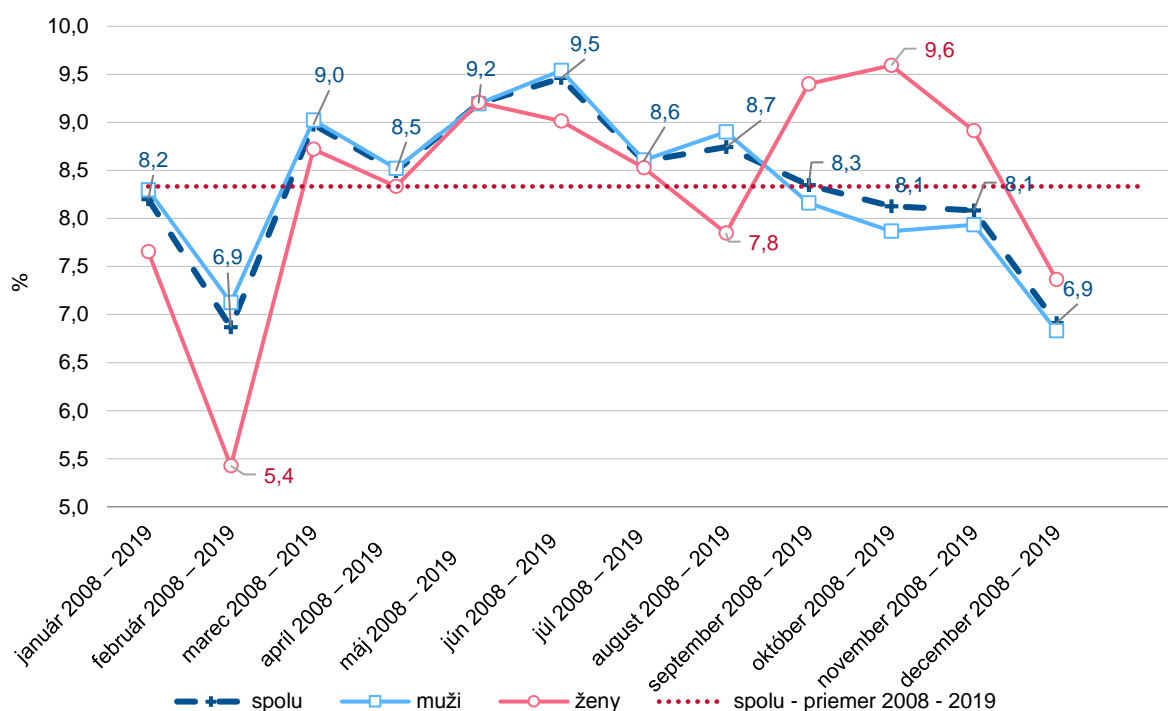
- F00 – F09 *Organické duševné poruchy vrátane symptomatických faktorov*
- F10 *Poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím alkoholu*
- F11 – F19 *Poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím psychoaktívnych látok*
- F20 – F29 *Schizofrénia, schizotypové poruchy a poruchy s bludmi*
- F30 – F39 *Afektívne poruchy*
- F40 – F48 *Neurotické, stresom podmienené a somatoformné poruchy*
- F50 – F59 *Poruchy správania spojené s poruchami fyziologických funkcií a somatických*
- F60 – F69 *Poruchy osobnosti a správania dospelých*
- F70 – F79 *Duševná zaostalosť – mentálna retardácia*
- F90 – F98 *Poruchy správania a emočné poruchy so zvyčajným začiatkom v detstve a počas dospievania*

Kumulatívne údaje

Za obdobie rokov 2008 – 2019 bolo spolu vykonaných 6 829 **samovrážd** (84,9 % mužov; 15,1 % žien). Najviac sa ich uskutočnilo v mesiaci jún (9,5 %; počtom 646), najmenej v mesiaci február (6,9 %; počtom 469). Samovraždy žien sa najčastejšie vyskytovali v mesiaci október (9,6 %; počtom 99) a najmenej v mesiaci február (5,4 %; počtom 56). Najviac kritickým mesiacom u mužov bol za sledované obdobie mesiac jún (9,5 %; počtom 553) a najmenej kritickým december (6,8 %; počtom 396).

Najviac samovrážd mužov v roku 2019 bolo mesiaci júl (12,0 %; počtom 50) primárne vo vekovej skupine 60 – 69 rokov (22,0 %), najmenej v mesiaci december (3,4 %; počtom 14). U žien bolo najviac samovrážd v mesiaci september (15,9 %; počtom 13) primárne vo vekovej skupine 30 – 39 rokov (30,8 %) a najmenej v mesiaci marec (3,7 %; počtom 3).

G 12 Podiel samovrážd v jednotlivých mesiacoch vykonania činu na celkovom počte samovrážd za obdobie rokov 2008 – 2019

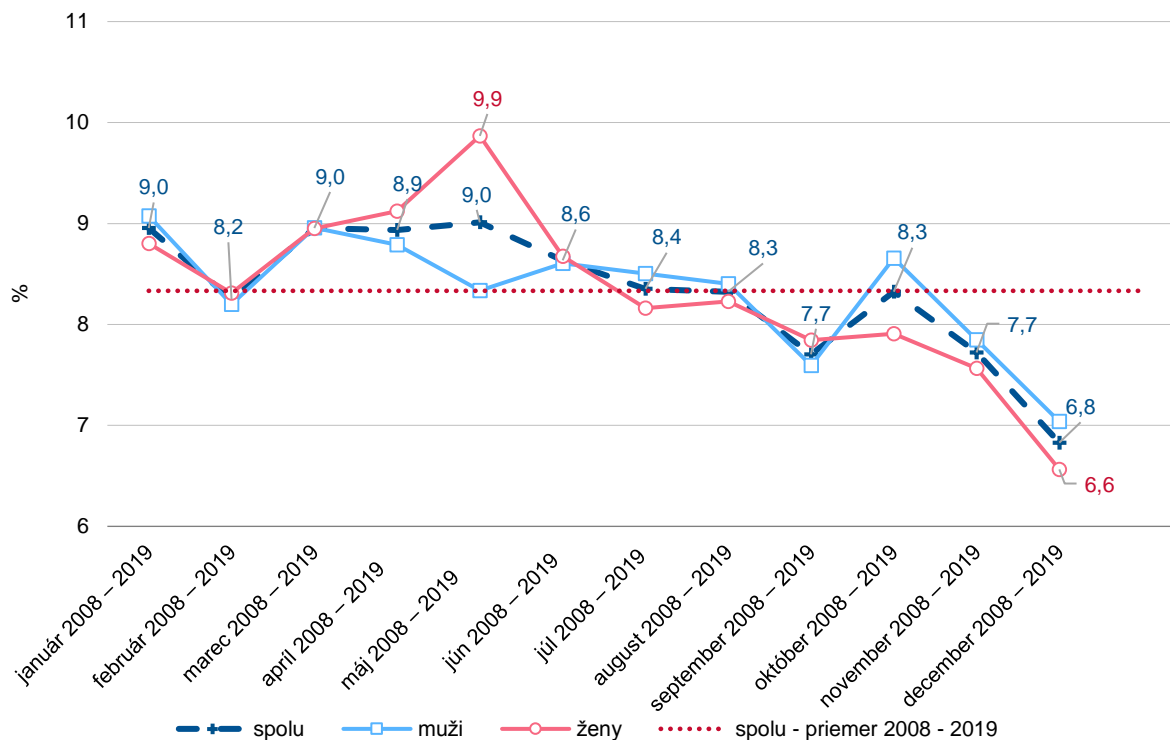

V publikačných tabuľkových výstupoch (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 19 (hárok G19_20).

Od roku 2008 do roku 2019 bolo spolu vykonaných 10 631 **samovražedných pokusov** (55,9 % mužov, 44,1 % žien), pričom najviac pokusov bolo v mesiaci máj (9,0 %; počtom 958). Ženy sa pokúšali o samovraždu najčastejšie v mesiaci máj (9,9 %; počtom 463), muži v mesiaci január (9,1 %; počtom 539). Podiel samovražedných pokusov má klesajúci priebeh v posledných mesiacoch roka.

Samovražedných pokusov v roku 2019 bolo u mužov najviac v mesiaci júl (10,7 %; počtom 40) primárne vo vekovej skupine 30 – 39 rokov (32,5 %) a u žien v mesiaci jún (11,4 %; počtom 42) primárne vo vekovej kategórii 30 – 39-ročných (26,2 %).

G 13 Podiel samovražedných pokusov v jednotlivých mesiacoch vykonania činu na celkovom počte samovrážd za obdobie rokov 2008 – 2019

V publikačných tabuľkových výstupoch (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 20 (hárok G19_20).

Podrobnejšie údaje k tejto téme sú obsiahnuté v štatistických výstupoch zverejnených na http://www.nczisk.sk/Statisticke_vystupy/Tematicke_statisticke_vystupy.